

A 44101206 : สาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์

คำสำคัญ : เครื่องถ้วยจีน / เครื่องถ้วยเวียดนาม / ลวดลายปูนปั้น / โบราณสถาน

บิรวิรรต ธรรมาปริชากร : การใช้เครื่องถ้วยจีนและเครื่องถ้วยเวียดนามในการกำหนดอายุหลักฐานทางโบราณคดีและรูปแบบศิลปะ กรณีศึกษาลวดลายปูนปั้นประดับบนโบราณสถานในประเทศไทยระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19-24 (USING DATED CHINESE AND VIETNAMESE CERAMICS FOR STUDYING THAI ARCHAEOLOGICAL WORKS AND ART STYLES : A CASE STUDY ON THE 14TH-18TH CENTURIES STUCCO DECORATIONS OF ANCIENT MONUMENTS IN THAILAND) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ศ.ดร.ผาสุข อินทรารุท และ ณีฏฐฎฎฏฏ จันทวิท. 382 หน้า. ISBN 974-464-183-5

การวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเครื่องถ้วยจีนและเครื่องถ้วยเวียดนามมาช่วยในการศึกษารูปแบบศิลปะของลวดลายปูนปั้นประดับบนโบราณสถานในประเทศไทยระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19-24 เพื่อนำไปสู่การกำหนดอายุของโบราณสถานที่มีลวดลายปูนปั้นประดับอยู่หรือเฉพาะอายุของลวดลายปูนปั้นที่หลงเหลืออยู่ ผลจากการวิจัยพบว่า ลวดลายปูนปั้นที่สร้างขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว สามารถแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 เริ่มตั้งแต่รัชสมัยพญามังรายถึงต้นรัชสมัยพญาสามฝั่งแกนแห่งอาณาจักรล้านนา รวต้นพุทธศตวรรษที่ 19 ถึงกลางพุทธศตวรรษที่ 20 รัชสมัยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ถึงรัชสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชที่ 3 (ไสยลือไท) แห่งอาณาจักรสุโขทัย รวปลายพุทธศตวรรษที่ 18 ถึงกลางพุทธศตวรรษที่ 20 และรัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ถึงรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชแห่งอาณาจักรอยุธยา รวปลายพุทธศตวรรษที่ 19 ถึงกลางพุทธศตวรรษที่ 20 เป็นระยะของการสืบทอดงานศิลปกรรมจากอาณาจักรที่ล่มสลาย

ระยะที่ 2 เริ่มตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา) ถึงรัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งอาณาจักรอยุธยา รัชสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชที่ 4 (บรมपाल) แห่งอาณาจักรสุโขทัย และปลายรัชสมัยพญาสามฝั่งแกนถึงรัชสมัยพญาแก้วแห่งอาณาจักรล้านนา รวปลายพุทธศตวรรษที่ 20 ถึงกลางพุทธศตวรรษที่ 21 เป็นระยะที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายบนเครื่องถ้วยลายครามจีนสมัยราชวงศ์หมิงและเครื่องถ้วยลายครามเวียดนามสมัยราชวงศ์เล

ระยะที่ 3 เริ่มตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4 (หน่อพุทธางกูร) ถึงรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอาทิตย์วงศ์แห่งอาณาจักรอยุธยา และรัชสมัยพญาเทศเกล้าถึงรัชสมัยพญาเมกุฎแห่งอาณาจักรล้านนา รวปลายพุทธศตวรรษที่ 21 ถึงกลางพุทธศตวรรษที่ 22 เป็นระยะของการแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง เริ่มมีวิวัฒนาการมาเป็นศิลปะไทยมากขึ้น แม้จะยังคงแฝงอิทธิพลของลวดลายจากภายนอก

ระยะที่ 4 เริ่มตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองถึงรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าเอกทัศแห่งอาณาจักรอยุธยา รวปลายพุทธศตวรรษที่ 22 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 24 เป็นระยะของการสืบทอดและพัฒนาลวดลายปูนปั้น จนกลายเป็นลวดลายแบบไทยอย่างแท้จริง

ภาควิชาโบราณคดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 1.....2.....